

Notes impertinents (II). Les meves (insubstituïbles) dones del cinema

Antoni Serra

He de confessar —si és que la confessió, avui, té cap mena de valor i li resta un mínim de prestigi— que, després de l'època de fortor dels inicis de l'adolescència (o sigui, quan Esther Williams em va fer l'ullet vestida amb un banyador tan cast que semblava de primera comunió), em vaig enamorar perdudament d'un grapat d'actrius que m'ensenyaren, com qui no vol la cosa, les més essencials i imprescindibles delicadeses de la vida imaginativa. Les meves dones del cinema, bé és cert, no han tengut en el temps moderns, els quals van des de finals del tenebrós franquisme fins a hores d'ara que jo en dic de "democràcia reformada", continuïtat ni, molt manco, clonació possible. Han estat (són) elles, només elles, sempre elles, fervorosament elles, irrepetibles, inimitables, irresistibles, indòmites... i encara ara, malgrat l'eternitat sigui efímera i vulnerable (com ens demostra el catecisme de l'agnòstic), elles continuen de cos present i, per suposat, incorrupte en el món de la cinematografia i de la literatura. Puc afirmar, sense cap fals rubor ni decorós avergonyiment, que aquelles dones feren més per la meua salut mental i sexual que totes les prèdiques molsooses de l'efeminat pare Estrany (transformat en pare Estruny en el meu *Llibre de família*), homenet que es preocupava més per les penes capitals de l'infern que no per l'heterosexualitat.

Ja que he entrat en matèria, si vostès m'ho permeten em permetré l'atreviment de citar amb pèls i senyals els noms d'aquelles *femmes* memorables.

Serà un exercici après de memòria, per què no?, realitzat a través d'algunes pel·lícules—la majoria en blanc i negre— que elles interpretaren i que, alhora, són films que s'han conservat impecables al llarg de la meua vida. I ja que m'he proposat redactar notes intranscendents, a més d'impertinents, i no història escrita i acadèmica (visca la llibertat d'equivocar-se!), parlaré d'un film de Howard Hawks que em va causar un fort impacte i que va interpretar, precisament, un dels meus amors més constants: *To have and have not* (i que jo vaig veure molt tardanament, pel que fa a l'any de la seva producció [1944], amb el títol de *Te-*

Lauren Bacall.

ner y no tener). Sí, sí, vostès ja saben per on vaig, n'estic convençut: l'excepcional Lauren Bacall o sigui, la novaiorquesa Betty Joan Weinstein Perske. La pel·lícula, basada en la novel·la d'Ernest Hemingway (autor que, amb el temps, m'ha deixat d'interessar: amb les excepcions d'*El vell i el mar* o *París era una festa* i una narració curta excepcional, *Els assassins*), ens mostra una actriu molt jove, vint anys de carns ben tibants, que dóna vida al personatge Marie Slim. Precisament ara, quan he vist de bell nou l'obra de Hawks, m'he adonat que m'agradaven les dones robustes, però ben fetes, enigmàtiques i elegants. Les actrius d'aquells temps, anys quaranta i part dels cinquanta, per sort ignoraven

l'anorèxia. Una altra prova la trobam a l'esmentat film, l'actriu secundària Dolores Moran en el personatge de Helene de Bursac, esposa del resistent francès Paul perseguit per la Gestapo. Exacte, són dones —autèntiques *femmes*— culgrosses o, si ho volen en castellà, *fondonas* (em sembla més poètic), amb malucs com a columnes de temple antic, els quals per tombar-les s'ha de ser un Hèrcules de casta grossa. Perfectes, magnífiques, encisadores actrius de primer ordre. (Encara que sigui de passada, i entre parèntesi, voldria afegir que *To have and have not* té moltes semblances i paral·lelismes amb un altre film de la meua vida, *Casablanca*, però interpretat per una actriu diferent i també *fondona*, In-

Les meves dones del cinema, bé és cert, no han tengut en el temps moderns, els quals van des de finals del tenebrós franquisme fins a hores d'ara que jo en dic de "democràcia reformada", continuïtat ni, molt manco, clonació possible

Louise Brooks.

grid Bergman —sobretot quan la dirigeix Hitchcock a *Spellbound* o *Notorious*. Som així de romàntic i nostàlgic, què hi farem!)

A més de la Bacall i de la Bergman —i de les actrius silencioses del cine

mut: Francesca Bertini, Lyda Borelli, Marion Davis, Gloria Swanson, Mae Murray, Dorothy Gish o Louise Brooks (d'excel·lent magnetisme sexual), la qual vaig conèixer, crec recordar, que ja parlava com una *femme* ben cres-

cuda—, hi ha una dona del cinema que em va fer anar de corcoll (o es diu "capoll"?), des del primer dia que la vaig veure: la californiana Marilyn Monroe. Però vaig arribar a l'èxtasi, amb ella i com espectador, amb el film de Billy Wilder, *Some Like It Hot* i alhora vaig experimentar una poc dissimulada enveja per Tony Curtis. La vida, per l'escriptor txetx de províncies, és així d'injusta.

¿D'altres dones cinematogràfiques insubstituïbles en la meua vida d'espectador pacient i "consentit"? És clar, que n'hi ha moltes més! Per exemple, Kim Novak dirigida per el ja esmentat Hitchcock a *Vertigo* o per Quine a *Bell, Book and Candle*, si vostès no hi tenen res a dir. I els hauria de parlar també, perquè som així de frívol i promiscu, dels meus amors —inconfessables i no materialitzats— amb Jacqueline Bisset, Veronica Lake, Angie Dickinson o Ava Gardner —que em va ser inabastable gràcies a les males arts de Mario Cabré, tot perquè el torero català suportava millor les banyes que no jo. Però la història dels meus amors impossibles no s'acaben aquí, naturalment, perquè hi va haver algunes *femmes* europees que em varen trencar l'alè, la francesa Marie Laforêt (¿qui no recorda el film de Clément, *Plein soleil*, i la curolla de l'actriu per les pintures de Fra Angelico?) o les italianes Silvana Mangano (sobretot la viscontiniana de *Morte a Venezia* i, fins i tot, la provocativa de *Riso amaro*) i Pier Angeli —però nascuda a Cagliari— des que la vaig veure a *Teresa*, de Zinnemann. ¿I les espanyoles? No hi ha hagut espanyoles a la teua vida? La veritat és que sí. El meu interès, en aquest cas, ha estat més bé llibertari i, per alguns, fins i tot el qualificarien de contradictori: jo mai vaig enamorar-me de les actrius verges—elles mateixes ho feien saber a tort i a dret, allò de la virginitat, malgrat sí que vaig conèixer de mes "a prop" l'inefable Mercedes Alonso—, ni de les folklòriques —el Dimoni nostre Senyor me n'alliberà de les Sara Montiel i Lola Flores i d'altres galifardeues!—, perquè vaig ésser un devot des del primer dia de Lola Gaos i Emma Penella. Som així de pervers.

Un altre dia els parlaré dels homes, si m'ho permeten. ■■■